

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

Svccinctam Doctrinarum Asceticarum Svmmam Comprehendens - Quam
ad majorem omnium in Ascensi proficere cupientium utilitatem ac
subsidium

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1685

Caput I. De Adjumentis Gratiam conferentibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48214](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48214)

P A R S I V.

DE DOCTRINIS AD ADIUMENTA PERFECTIONIS SPECTANTIBUS.

Varia sunt adjumenta Perfectionis ; nam aliqua cooperantur ad eandem , dum gratiam vel conferunt (ut Spiritus Sanctus , Christus , Evcharistia , Sacrificium Missæ , Confessio ,) vel impetrant (ut Passio Christi , Fervor , Pœnitentia , Lacrymæ) alia remouent impedimenta perfectionis (ut Religiosus Status , Vota , Abnegatio sui , Cognitio sui , Minimorum cura , Examen Conscientiæ) alia denique excitant ad perfectionis studium (ut Verbum DEI Gratia , Consilium , Temporis pretium , & similia , de quibus proin omnibus , quid Ascetæ sciendum , hac in parte ostendetur.

C A P U T I.

DE ADIVMENTIS GRATIAM CONFERENTIBVS.

§. I.

De Spiritu Sancto.

I. Est tertia Persona in SS. Trinitate ; quæ nomen hoc accepit , eò quòd inspirando ad sanctitatem impellat , trahendo voluntatem amantis in amatum , quod amoris , ex quo Spiritus Sanctus procedit , proprium est munus. Porro quinque præcipuè de eo sunt scienda.

Q3

II.

II. Primum est, ut bene cognoscat naturam processionem ejusdem, quodd scilicet sit verè idem Pater & Filio DEUS, ab utroque tamen procedens nam dum Pater seipsum & suam essentiam comprehendens, producit vivum conceptum & perfectam imaginem sui, quasi in speculo suæ essentia: se contemplans, & hæc imago Filius est, ejusdemque Pater substantia: , diciturque Verbum DEI: quod Filius dum Pater amat amore infinito, quia bonitas infinita eadem, & infinitæ perfectiones in ipso & ob eandem causam etiam à Filio vicissim amore infinito amatur, procedit ab utroque tanquam ab principio amor infinitus, qui est ipse Spiritus Sanctus. Unde rectè Theologi triplicem amorem in DEO signant, *essentialem* & absolutum, qui est omnium Personis communis. : *notionalem producentem*, & *notionalem productum*, quo modo Spiritui sancto appropriatur. Unde meritò colligitur, Spiritum sanctum esse tertiam & distinctam Personam, quod difficultè probari posset, si non etiam à Filio procederet. Hinc de Spiritûs sancti adventu dicitur: *Factus est resonantia sonus*: ut indicetur, quemadmodum sonus ex collisione duorum corporum exoritur; ita Spiritum sanctum ex conjuncta Patris & Filij spiratione, meritoque amore procedere.

III. Alterum est, ut bene cognoscat causas, quas Spiritus sanctus missus est, quarum tres assignat Ludovicus de Ponte, scilicet 1. *Caritatem* DEI, quæ bonitatem infinitam, quæ, uti movit ipsum ad Unigenitum Filium dandum, ita etiam ad Spiritum sanctum mittendum permovet; ut, quemadmodum bonitas

amicus suum amorem abundantius ostendere volens, postquam omnia sua dedit, etiam cor dare optat; ita & ipse post Filium suum datum, etiam cor suum, id est, Spiritum sanctum daret. 2. *Merita Christi*: qui morte, & passione sua hanc gratiam promeruit, sedensque ad dexteram Patris velut *Advocatus noster*, hunc Paracletum petivit, & obtinuit, ut impleret, quod promiserat dicens: Ego rogabo Patrem, & alium Paracletum dabit vobis. 3. *Nostram necessitatem & miseriam*: quæ exigebat, ut Consolator de cælo mitteretur, sicque impleretur illud Davidis: *Misericordia & Veritas obviaverunt sibi, justitia & pax osculatæ sunt.*

IV. Tertium est, ut Fines missionis hujus etiam cognoscere studeat, quorum quatuor assignat idem Ludovicus de Ponte, videlicet 1. Ut Christo succederet in officio Protectoris, Advocati, & Consolatoris; hinc ipse Christus dixit: Ego rogabo Patrem, & alium Paracletum dabit vobis, ut maneat vobiscum in æternum. 2. Ut Eidem in officio Magistris succederet; hinc iterum dixit Christus: Cum venerit Paracletus Spiritus sanctus, quem mittet Pater in nomine meo (hoc est, loco mei) ipse vos docebit omnia, & suggeret vobis omnia, 3. Ut internè illis testimonium daret de Christo, quis esset. 4. Ut hujus Mundi vitia reprehendat, corrigat, eumque de illis convincat; uti iterum Christus dixit his verbis: Cum venerit ille Paracletus, arguet Mundum de peccato, & de justitia, & de judicio.

V. Quartum est, ut dignam de hac sacratissima Persona æstimationem concipiat, quam quidem facile hauriet, si bene ponderet, hoc esse donum illud:

Q 4

quod

quod Christus in cælum ascensurus Mundo miseris se promisit; ex hoc enim meritò colligitur, illius omnium donorum præstantissimum, Ecclesieque membris ejus utilissimum esse debere, cum sit utriusque amoris Christi infinito, quo humanum genus semper amplexus est, proportionatum.

VI. Quintum est, ut solidum sciat modum sponendi se ad recipiendum hunc divinissimum hauri-entem, qualis quidem optimus est, si cor ab omni terrene creato evacuetur; nam, ut rectè advertit S. Bernardus, errat omnino, si quis cælestem illam divinam huic cineri, divinum illud balsamum haurienti, charismata illa Spiritûs misceri posse haurienti hujus illecebris arbitratur. Quis enim sectans carnalia carnis suæ, sperare audeat gratiam illam Spiritûs vehementis, quam ne cum ipsa quidem carne obtinere Apostoli potuerunt? Hinc idem S. Doctor alibi ait; Quomodo agnoscere potero Spiritûs præsentiam? non oculis, quia colore caret; non auditu, quia sonus non est; non olfactu, quia odore est. Cognoscam ergo illum mutatione visus mei, cum à terreno illud cæleste factum visum carneo spirituale.

§. II.

De Christo.

I. Est Homo ex natura divina & humana, Filij divini personalitate compositus; sic dictus, quod verè ut Rex, Propheta, & Sacerdos unctus est; quo sequentia Ascetæ sunt scienda.

II. Primum est, ut bene apprehendat qualita-
tem, necessitatem, & dignitatem Incarnationis &
Qualitatem quidem optimè ex Symbolo S. Athanasij
intelligere poterit, ubi ea sequentibus verbis explica-
tur. Est ergo fides recta, ut credamus & confitea-
mur, quia Dominus noster JESUS Christus DEI
Filius, DEUS & Homo est. DEUS est ex substan-
tia Patris ante sæcula genitus: Homo est ex substan-
tia Matris in sæculo natus. Perfectus DEUS, perfe-
ctus homo, ex anima rationali & humana carne subsi-
stens. Aequalis Patri secundum divinitatem; minor
Patre secundum humanitatem. Qui licet DEUS sit
& homo, non duo tamen, sed unus est Christus. U-
nus autem non conversione divinitatis in carnem, sed
assumptione humanitatis in DEUM. Unus omnino
non confusione substantiæ, sed unitate Personæ. Nam
sicut anima rationalis & caro unus est homo, ita
DEUS & homo unus est Christus. *Necessitatem* ex
SS. Patrum doctrina cognoscet, nam, ut rectè S. Au-
gustinus ait, si homo non periisset, Filius hominis non
veniret. Et nisi primus homo delinqueret, secundus
ad passionum probra minimè veniret, teste S. Grego-
rio. Hinc & S. Ambrosius, non prodesset, inquit,
nasci, nisi redimi profuisset. Clarissimè verò S. Au-
gustinus, Mediator, ait, inter DEUM & homines,
oportebat, ut haberet aliquid simile DEO, aliquid
simile hominibus, ne in utroque hominibus similis,
longè esset à DEO; aut in utroque DEO similis,
longè esset ab hominibus, atque ita Mediator non
esset. Dignitatem denique intelligere poterit ex Gra-
natenfis discursu, quem sic format: Dignitas Divinæ
Legis & Dominicæ Incarnationis beneficium colligi-
tur

tur ex illis Moysis verbis : Interroga de diebus
 quis, qui fuerunt ante te, ex die, quo creavit DEUS
 hominem super terram, à summo cælo usque ad in-
 firmum ejus : si facta est hujuscemodi res aliquando
 aut unquam cognitum est, ut audiret Populus vox
 Domini DEI loquentis de medio ignis, sicut tu
 facti, & vidisti. Si ergo magnum fuit, DEUM per
 ignem loqui de medio ignis, quid erit ipsum DEUM
 verum ac verum DEUM in assumpto homine toties
 ter Discipulos consedentem, eosque cælestibus discipulis
 nis imbuentem cernere ? Rectè proin S. Bernardus
 ait : Nemo hominum novit, nec noscere potest
 plenam, quid boni ad gratiam, quid congruentem
 sapientiam, quid decoris ad gloriam, quid commo-
 di ad salutem, penes seipsam contineat hujus venerabilis
 mysterij, humanæ Redemptionis inscrutabilis
 profunditas.

III. Alterum est, ut bene apprehendat, et
 que inculcet tria officia Christi primaria, nempe Do-
 centis, Magistri, & Redemptoris, quæ ipsemet imple-
 vit, dum dixit : Ego sum via (quia duco ad cælum)
 veritas (quia doceo homines veritatem) & vita (quia
 redempturus sum illos.) Hinc S. Leo, Christus, est
 qui, est via sanctæ conversationis ; veritas doctrinæ
 divinæ ; vita beatitudinis sempiternæ. Et S. Cyrillus
 Christus nobis est via per vitæ actionem ; veritas per
 dei rectitudinem ; vita per sanctificationem.

IV. Tertium est, ut pariter bene apprehendat
 tria officia, quæ vicissim quis Christianus erga
 stum exercere debet, nempe 1. *Caritatem tenerrimam*
propter dilectionem, quod officium pulchrè indicat
 S. Augustinus, dum dixit : Domine, qui tibi non se-

vit, (& te amat) quia creatus est, infernum meruit; sed qui tibi non servit (& te non diligit) quia redemptus est, meretur, ut novus pro illo infernus fiat. 2. *Gratitudinem maximam propter redemptionem*: si enim, ut S. Bernardus sapienter advertit, totum me debeo pro me facto, quid addam pro me refeito, & refeito hoc modo? 3. *Imitationem studiosissimam propter perfectionem*: Idem enim Dominus JESUS, ut ait S. Laurentius Justinianus, quod alias docuit verbo, ipse suos primò formavit exemplo. Utrumque nobis, & meritum patientibus & patiendi speculum factus. Et clariùs S. Ambrosius: Tempus faciendi, non jubendi, quia non legatus, neque Nuntius, sed Dominus ipse salvaturus erat populum suum, Tempus faciendi, Domine, hoc est, ut crucem ascendas, ut mortem subeas; totus in periculum ultimum mundus urgetur; factum tuum subveniat, quoniam dec tua præcepta prodesse poterunt.

§. III.

De Sacrificio Missæ.

I. Est actus Religionis, quo DEO tanquam supremo Domino corpus & sanguinem Filij sui incremento modo offerimus; unde nulli Sanctorum, sed soli DEO offerri potest. Tria autem de eo specialiter Ascetæ scienda sunt.

II. Primum est, ut bene cognoscat finem & scopum, ob quem hoc Sacrificium à Christo institutum est. Pro quo meliùs cognoscendo, sciendum ex S. Thoma, triplex olim Sacrificiorum genus fuisse. I. *Holocaustum*, quod totum comburebatur, ut signi-

significaretur, quòd, sicut totum animal resolvebatur in vaporem, ita totus homo DEI dominio subiectus esse debeat. 2. *Sacrificium pro peccato*: cuius pars comburebatur, altera in usum Sacerdotum cedebat, ad significandum, quòd hæc expiatio Sacerdotum Ministerio fiat. 3. *Hostia pacifica*: quæ DEO vel pro gratiarum actione, vel pro salute & prosperitate offerentium, ex debito beneficii accepti recipiendi offerebatur, ideòque pars una DEO, altera Sacerdoti, tertia offerenti cedebat: His ergo sacrificiorum generibus nunc Sacrificium Missæ spondet, Holocausto quidem, quatenus *Latentium* Sacrificio pro peccato, quatenus *Propitiatorium* gratiæ pacificæ, quatenus *Evcharisticum* vel pacificum est; cui triplici fini ex institutione Christi quatenus cedit, scilicet ut sit *memoriale* Passionis illius, & illud Christi mandatum: Hoc facite in meam commemorationem.

III. Alterum est, ut sciat solidum & utile fructum, hoc Sacrificium cum debita reverentia fructusque offerendi, qui quidem modus in tribus serietatibus consistit. 1. *In digna præparatione*: quæ duplex est, remota & proxima. Prior consistit tum in purissimo & sublimissimo sensu erga hoc divinissimum ministerium acquirendo; tum in assiduo conatu perseverandi in vitæ puritate & Sanctitate; tum in constanti gratiæ auxilijs ad hoc SS. Sacramentum sanctè tractandum frequenter implorandis. Posterior consistit tum in puritate conscientiæ per confessionem contritionem procurandâ, & in proposito ac fervore Sancta sanctè tractandi per pia suspiria instauranda. 2. *In digna celebratione*: quæ tria requirit, nimirum

ut pronuntiatio, & quæcunque exterior actio non minus ædificationi aliorum, quàm propriæ devotioni serviat: ut eæ, quæ libertati Sacerdotis relinquuntur, actiones (uti sunt Commemoratio vivorum & defunctorum, adoratio Hostiæ & Calicis, meditatio post sumptionem Hostiæ) ad finem ab Ecclesia institutum dirigantur: ut in orationibus & reliquis verbis ab Ecclesia in Missali præscriptis affectus inclusi, maxime profundæ demissionis, reverentiæ, amoris in adorando & tangendo Christi corpore eliciantur. 3. *In digna gratiarum actione post Sacrificium peractum*: quæ consistit tum in ardentibus amoris, Fidei, aliarumque similibus virtutum actibus eliciendis: tum in oblatione corporis & Sanguinis Christi, & suis cum omnibus potentijs, uti Thomas Kempensis loco citato pulchre ostendit: tum in suis & aliorum necessitatibus commendandis, ut idem Author cit. cap. 9. docet.

IV. Tertium est, ut sciat etiam solidum modum applicandi hoc Sacrificium, pro quo quidem quatuor agenda suadet Gavantus. 1. Ut intendat omni meliori modo prodesse ijs, quorum Ecclesia in Canone meminit, videlicet totius Ecclesiæ, Papæ, Episcopi ordinarij, Circumstantium &c. 2. Ut provideat sibi de portione quoque debita, quam Theologi specialem vocant, nisi malit eam, quatenus remissionem pænæ temporalis involvit, alteri transcribere. 3. Ut suffragari intendat maximo, quo potest, affectu ijs, quibus vel titulo stipendij, vel obedientiæ, vel alio simili obligatur. 4. Ut alijs etiam, quantum sine præjudicio priorum fieri potest, prodesse studeat, eosque specialiter DEO commendet.

§. IV.

§. IV.

De Eucharistia.

I. Est Corpus Christi sub speciebus panis et anima & divinitate realiter & substantialiter existentem. Vocatur Eucharistia, id est, bona gratia, seu gratiarum actio, quia præcipuum DEI donum, ipsiusque omnium gratiæ fontem & Authorem continet. Per sequentia de ea specialiter scire debet. Ascera.

II. Primò bene perpendat finem, ob quem institutum est, qui quidem triplex est potissimum ab ecclesia his verbis indicatus: O sacrum convivium, quo Christus sumitur, recolitur memoria passionis eius, mens impletur gratiâ, & futuræ gloriæ pignus accipitur. Primus ergo finis est, ut esset memoriale passionis, & infiniti amoris per passionem ostensi; quæ ob causam per modum Sacrificij instituit, & ipsi ecclesiæ inspiravit, ut in eo offerendo tales potissimum caeremonias eligeret, quæ ad cruentum sacrificium in Cruce oblatum vel maximè essent accommodatæ. Hæc sicut olim Thales Mandrayto Parienensi, quem nonnulli quædam de cælo sideribus docuerat, pecuniam quamquam tam veller, offerenti respondit, se non aliud petere præmium, quàm ut Thalesem non celet authorem, cuius horum incidere mentio; ita Christus pro hoc beneficio non aliam magis exigit gratiarum actionem, quam ut, quotiescunque hoc fecerimus, faciamus in eius commemorationem. Secundus est, ut esset fons gratiæ & consolationis, ad quem in omnibus nostris necessitatibus recurretemus; hinc per modum convivij instituitur, cuius principale officium est, nutrire, augere, & delectare. Tertius est, ut sit pignus futuræ gloriæ: hinc

Deitatem suam etiam & subsistentiam corpori suo unitam dare voluit, ut, quò præstantius foret pignus, tantò firmiorem spem conciperemus promissæ, gloriæ offerendæ.

III. Secundò bene perpendat, in quo consistat verus & solidus cultus Evcharistiæ, quem Christus à nobis in grati animi signum requirit, nimirum in sequentibus tribus officijs. 1. *In crebra visitatione*: ut scilicet, sicut ipse per viscera misericordiæ suæ visitavit nos oriens ex alto, falsusque est delicias suas esse cum filijs hominum; ita nos quoque vicissim ipsum frequenter in hoc sanctissimo Sacramento latentem visitaremus, nostrasque cum ipso delicias esse ostenderemus. 2. *In digna sumptione*: hanc quippe potissimum intendit, dum sanctissimum corpus & sanguinem obtulit nobis, ut non moreremur, sed viveremus in æternum, cælesti hoc epulo recreati. 3. *In Zelosa invitatione & distributione hujus Sacramenti*: ut scilicet buccellam nostram non comederemus soli, sed potius clamarem ad proximos nostros: Venite, & emite absque argento, & absque ulla commutatione vinum & lac. Comedite Bonum, & delectabitur in crassitudine anima vestra.

IV. Tertiò bene perpendat, quæ ad dignam sumptionem hujus SS. Sacramenti pertineant, scilicet probatio sui (juxta illud S. Pauli: probet autem se ipsum homo, & sic de pane illo edat.) Hæc autem probatio in quatuor potissimum capitibus consistit, teste Canisio. 1. *In fide viva*, qua firmiter & simpliciter credatur, quidquid DEUS de hoc mysterio augustissimo per Ecclesiam revelavit. 2. *In seria pœnitentia* per peccatorum confessionem coram Sacerdote factam;

etiam;

etiam; nam, ut rectè. S. Augustinus advertit, in C
sti corpore vita nostra consistit; mutet ergo vitam
vult accipere vitam. 3. *In mentis attentione*; mu
cet animus præsens accedat, & per meditatione
preces pias ad hoc tantum Sacramentum len
convertat; nam, ut S. Chrysostomus monet, ut
mensa regia, adstant Angeli mensæ hujus ministri,
oscitabundus adstas? 4. *In decenti habitu & cõposi*
ut scilicet, nemo nisi castus, jejunus, modestus, sup
minimèque fordidus accedat. Si enim Pericles int
gatus, cur longè cultior, quàm aliàs soleret, ad
accederet? respondit: in gratiam sponsi, ut pulch
pulchrum veniam; quantò magis in gratiam tant
spiritus similis præparatio adhibenda est ab eo, qui ad
convivium accedit.

V. Quartò bene perpendat, quæ ad commun
nem spirituales dignè & fructuosè peragendam
runtur, nimirum 1. Ut sciatur, quid sit; nempe
censum quoddam desiderium sacramentaliter com
nicandi; hoc modo enim impletur, quod DEUS
Davidem dixit: Dilata os tuum, & implebo
2. Ut sciatur, quòd, qui panem hunc fide vira
dilectionem operante comedunt, fructum ejus & m
tatem consequantur, uti Concilium Tridentinum
Certè non defuerunt, qui expertos se falsi sunt, non
nore fructum ex hac, quàm reali communice
percepisse. 3. Ut privilegia hujus communionis
ne intelligantur, quòd scilicet oculos aliorum fugiat
que adeò vanæ gloriæ non sit exposita: quòd
singulis diebus, imò sæpiùs eodem die
queat.

VI. Quo

VI. Quintò bene perpendat causas, ob quas ex frequentiori communione minùs proficitur, ut prudenter occurrere possit. Sunt autem quatuor potissimùm ejusmodi causæ. 1. *defectus intentionis*, quia scilicet tantùm ex consuetudine peragitur hæc communio, aut certè extimore, 2. *defectus legitima dispositionis*: quia scilicet vel conscientia non est sufficienter purgata à peccatis, vel certè terrenis cupiditatib⁹ est infecta. 3. *defectus devotionis in ipsa sumptione*: eò quòd ad hanc mēsam non aliter ferè, quàm ad corporalem cœnam accedatur. Qui cibum non præmansum deglutit, parùm aut nihil gustùs percipit: pari modo neque Eucharistiæ fructum dulcedinēque percipiet, qui non attentas consideratione summi doni ac beneficij se ad devotionem excitare studet. 4. est *defectus collectionis* post communionem; quid enim prodest, potionem medicam sumpsisse, si causa morborum non tollatur? quid prodest hypocaustum vel balneum calefieri, si mox a pertis undique januis calor inde exulet? quid juvat unguentum pretiosum infundere in vas fractum, unde statim iterum profluat? Talibus ergo sequētes veritates ponderandas Cornelius à Lapide offert. 1. Infirmus, Domine, qui tecum non exhilaratur, valde propè est, ut cadat. 2. Anima, quæ tecum non exultat, unde poterit exultare? 3. Qui tecum, Domine, non est contentus, quomodo non crepat. 4. Qui, dum te Hospitem habet, properat, ut domo exeat, facilè ostendit, se cor habere alibi obstrictum. 5. Cui tecum manere rædium est, nescit, quòd tu sis DEUS, & totum bonum ejus. 6. Qui tecum non manet libenter, ostendit, se phrenesi laborare, cùm hujus rei causa natus sit.

R

VII. Sextò

VII. Sextò bene perpendat tentationes & circa communionem occurrere solita, quæ ad tres species revocari possunt. 1. *Est circa fidei difficultas* ob quam pluribus contigit, quod Aristoteli, qui Euripi fluxum comprehendere voluit, nec valuit, ipsum in illum præcipitavit. Contra hanc tentationem optimum remedium, piam & diligentem ipsius sacramentij frequentationem, S. Franciscus Xaverius ce-
 Id quod etiam Thomas Kemp. judicavit, dum dicitur: Fides à te exigitur, & sincera vita, non altitudo lectûs, neque profunditas mysteriorum DEI. Peccata ergo cum simplici & indubitata fide, ac reverentia Sacramentum accedere, & quidquid intelligere non vales, DEO omnipotenti securè committe. 2. *Est circa frequentiam communionis*; quam aliqui frequenter peragere horrent ob indignitatem; alij nimium concedi queruntur ob desiderium. Qua quidem tentatione optimum erit consilium, quod S. Ignatius S. Francisci Borgiæ de hac re eum consulenti dedit, nimirum esse unâ amissi omnia ingenia metienda: alijs tentationibus frequentius ad divinam mensam accedere, uti dicitur. Suadere itaque & hortari, prudentem aliquem piûmque virum è multis eligeret, cujus potissimum consilio in studio pietatis uteretur. 3. *Est circa dispensionem debitam afferendam*, maximè à conjugatis, quod re bene notandum est consilium S. Francisci Salesii verbis declaratum: Si satis prudens sis, tibi nec Mater nec uxor, nec Maritus, nec Pater impediant te, si obeas; cum enim ipsâ Communionis die, officij partes pro statu tuo convenienter expleas, & erga Deum lo stum benignior, tum affabilior sis, nullumque peccatum

obsequij illis deneges, verisimile certè non est, illos hoc in exercitio ullatenus te impedire velle, cum nullum ipsius ex hoc secuturum sit incommodum, nisi forsan admodum impertinentes, morosi, & rationi dissentanei forent. Hoc in casu si director tuus ita faciendum suaserit, illorum voluntati forsan condescendum erit. Pro Conjugatis hinc aliquid addam oportet. In veteri lege vetuerat DEUS, nec creditores diebus festis debitum à Debitoribus suis exposcerent; at non damna- bat, si debitores ijs diebus ea, quæ debebant, exigenti- bus solverent. Indecens est, quamquam non magnum peccatum, matrimoniale debitum eâ die exigere, quâ sacram quis adiit communionem; at indecens non est, imò meritorium, ipsum reddere. Non ergo ob debiti ipsius redditionem communionem quis privandus est, si alio qui devotio ad ipsam adeundam feratur. Certè in primitiva Ecclesia Christiani quotidie communicabant, esto essent conjugati, & prolibus operam darent.

§. V.

De Baptismo.

I. Est Sacramentum & remedium, quo Homi- nes à peccato originali & actuali liberantur, & felici- tatis aeternæ heredes afficiuntur; de quo tria præcipuè scienda sunt Ascetæ.

II. Primum est, ut sciat differentiam inter hunc, & S. Joannis Baptistæ Baptismum. Quæ idem sep- tplex fuit. 1. In formâ. 2. in necessitate; quia baptis- mus Joannis non erat necessarius ad salutem, sicut ba- ptismus Christi. 3. In efficacia: quia baptismus Joan- nis non remittebat peccata, nec conferebat gratiam, nec per se disponebat ad illam, ut baptismus Christi. 4. In

R 2

exben-

extensione : quia non extendebat se baptismus Joannis ad parvulos, utpote pœnitentiæ incapaces. 5. in *ratione significationis* : quia baptismi Joannis non erat sacramentum. 6. In *Duratione* : Quia ille ad annuntiationem tantum, non autem baptismus Christi. 7. In *petitione* : quia baptismus Christi ob impressum characteris repeti non potest, uti tamen baptismus Joannis poterat.

III. Secundum est, ut institutio*n*is causam bene cognoscat, quæ quidem quatuor plerumque affliguntur. 1. est, ut spiritualis hominum generatio animantium generationi respondeat, quæ ex aquis viventis, & volatile super terram. 2. ut causa efficiens, gratiæ baptismalis, scilicet mors Christi, aptius præsentetur; sicut enim Christus morte superata commendatus, & tertia die sine carnis corruptione suscitatus est; ita qui baptizatur, aquæ immergitur indèque rursus mox emergitur sine læsione; ut se Christo consepultum, ejusque temporali morte æterna morte ereptum esse. 3. ut principalis effectus scilicet ablutio à peccatis, aptius repræsentetur. 4. baptismus tantò faciliùs admitti possit, cum aquæ immersionis facillimo negotio haberi possit.

IV. Tertium est, ut bene cognoscat officium hominis baptizati, atque ad illud implendum persequatur quod quidem officium breviter indicavit S. Augustinus, dum dixit: Sancto Baptismo consona sit vita Christiana, ne cuiquam homini, si utrumlibet desideraverit, vita promittatur æterna. Qui enim dicitur: si quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu Sancto, non intrabit in regnum cælorum; ipse etiam dixit: nisi ab-

daverit Justitia super Scribarum & Phariseorum, non intrabit in regnum cælorum. Clarius verò S. Ambrosius id ipsum indicavit dicens: Quando Levita te interrogavit: Abrenuncias Diabolo, & operibus ejus? quid respondisti? abrenuncio. Abrenuncias sæculo & voluptatibus ejus? quid respondisti? abrenuncio. Memor esto sermonis tui, & nunquam tibi excidat tuæ series cautionis si Chirozaphum homini dederis, teneris adstrictus, & reluctansem te scenerator adstringit: si recusas, vadit ad Judicem, atque illic tua cautione convinceris. Hoc bene considerans Muritta Diaconus Elpidophorum, quem de fonte à se susceptum, à fide defecisse adverterat, ostensâ veste alba, quam in baptismo acceperat, sic allocutus est. Hæc sunt lintheamina, Elpidophore, minister erroris, quæ te accusabunt, dum Majestas venerit judicantis: quas custodivit diligentia mea ad testimonium tuæ perditionis, ad demergendum te in abyssoputei sulphurantis. Hæc te immaculatum cinxerat de fonte surgentem. Hæc acrius persequetur, cum flammantem gehennam cœperis possidere, quia induisti maledictionem sicut vestimentum, scindens atque admittens veri baptismatis & fidei Sacramentum. Quid facies miser, cum servi Patrifamilias ad cœnam congregârint invitatos. Dicit tibi Rex: Quomodo huc intrâsti non habens vestem nuptialem? non video vestem, quam tibi dedi, perdidisti militiæ chlamydem, quam aquâ mundavi, & purpurâ mei sanguinis decoravi. Characterem non video Trinitatis, ligate ergo eum pedibus & manibus, qui se separavit à Fratibus Catholicis, in tenebras projicite. Hoc ipsum alia similitudine declarans S. Chrysostomus ait: Arbores,

R 3

quæ

quæ insitæ sunt, & cæteram habuerunt diligentiam agricolatum adhibitam, si nullum referant laboris similitudinem, radicibus evulsæ igni tradentur; tale quod in causa contingit baptismatis. Cùm Christus instituerit, & irrigatione spirituali potiti fuerimus, inde fructum nullum afferamus, ignis nos expectat gehennæ, & flamma inextinguibilis.

S. VI.

De Confirmatione.

I. Est unctio Chrismatis sub præscripta formula Verborum, in fronte baptizati ab Episcopo facta, quæ ex institutione Christi, gratiæ & robur augmentum accipit; de qua sequentia Ascetæ scienda sunt.

II. Primum est, ut bene cognoscat naturam institutionem hujus Sacramenti, nempe quod sine fine à Christo institutum, ut Christianus non solum regni & sacerdotalis dignitatis fiat consors, sed insuper etiam contra Diabolum, aliosque animæ hostes huiusmodi tor, quemadmodum S. Augustinus loquitur.

III. Alterum est, ut ad illud maturè dignè suscipiendum hortetur; cùm enim id contra gravem lapsum confirmet ac protegat, quibus juvenilis ætas magis hoc remedium arripitur, quàm in postremâ ætate differtur.

IV. Tertium est, ut ad dignè cooperandum hoc Sacramento, hortetur illis S. Pauli verbis: Labora ut bonus miles Christi; eumque in finem sibi gratiam Sacramentalem Confirmationis à Spiritu Sancto imaginetur, illaque olim ad Judam Machabæum

verba repeti: Accipe Sanctum gladium, munus à DEO,
in quo deijcies Adversarios Populi mei Israël.

§. VII.

De Confessione.

I. Est Sacramentum, in quo homini peccata sua legitimè confitenti & detestanti vera à Sacerdote absolutio, eorùmque remissio conceditur; de qua sequentia Ascetæ specialiter sunt notanda.

II. Primum est, ut ante omnia Electionem legitimi Confessarij suadeat, ideòque illud Ecclesiastici monitum in memoriam revocet: Ne subijcias de omni homini pro peccato. Et illud Ludovici Regis Filio datum præceptum: Fac idoneus tibi sit Conscientiæ Arbitr, cujus prudentiâ doctrinâque semper tutus sis. Quam in rem Joannes Avila, Confessarium, inquit, elige unum ex millibus, imò ut S. Franciscus Salesius ait, inter decem millia; dici enim non potest, (addit idem,) quanta sit ad excipiendas confessiones idoneorum inopia; si ex his tribus, caritate scilicet, doctrinâ, & prudentiâ vel unicum in aliquo desideretur, est periculosæ plenum opus alex.

III. Alterum est, ut integritatem confessionis omni modo procuret, ideòque sedulò duos errores cavere faciat, scilicet *Erubescentiam*, quæ facit, ut peccata quoad substantiam non integrè aperiantur: & *negligentiam*, quæ facit, ut in genere duntaxat, & non quoad debitas circumstantias eadem peccata manifestentur. Et ad priorem quidem errorem cavendum proderit memorabilem S. Augustini sententiam proferre: O homo, quid times confiteri? illud, quod per confessionem

R 4

nem

nem scio, minùs scio, quàm illud, quod nescio. lac hi
 confiteri erubescis peccata tua? peccator sum, ita ce
 & tu, homo sum, humani nihil à me alienum pui V
 Confitere homo homini, homo peccator homi Con
 peccatori. Elige, quod vis; si non confessus lae sedule
 inconfessus damnaberis. Ad hoc DEUS exp qua,
 confessionem, ut liberet hominem, humilem; quidq
 hoc damnat non confitentem, ut puniat superbo gionis
 Ad alterum autem errorem cavendum proderit Car est, i
 nalis Bellarmini verba referre: Quæso te, inquit, itam
 um aliquem ante tribunal Judicis constitueres, & Confe
 diceres aliud, quàm: Iste egit contra legem; peti titiam
 velis ferre sententiam. Quid Judex iste responde Major
 an non putaret, se irrideri? Iste egit, inquis, contra Pœnic
 gem? contra quam legem? stulte, quam sententia illas E
 feram, si quod ejus sit peccatum, ignorem? Pari quia p
 one si Medicum adeas, & dicas: Mihi aliquid dolet fugiar
 hibe, quæso, medicamentum. Quid ille? non dico rem e
 stupide, quid est, quod tibi dolet? Caput, oculi, de dum t
 tes, renes, pedes? an putas omnia medicamenta om runt.
 bus malis convenire? Quid si tu podagrâ labores, exclar
 ego medicamentum dentibus adhibeam? quæ v

IV. Tertium est, ut sciat utilem & efficacem mo
 dum, confessionem fructuosam efficiendi, quod hie
 si efficiat, ut cum sincero dolore, & serio proposito
 mendationis peragatur; in quo quidem dolore & pro
 positò potissimum hujus Sacramenti fructum confite
 re, non immeritò dicunt Ascetæ; ita ut Thomas Kemp
 pensis dicere ausus sit: Secundum propositum nostrum
 cursus profectûs nostri. Unde rectè sibi quisque de
 ctum illud S. Macarij applicabit: Ploremus Fratres
 & producant oculi nostri lachrymas, antequam h
 lac

hinc eamus, ubi nostræ igneæ lacrymæ corpora nostra comburent.

V. Quartum est, ut non frequentiam duntaxat Confessionis, sed generalis etiam Confessionis usum sedulum vehementer commendet; illam quidem, quia, ut Catechismus Pij V. sapienter & rectè dixit, quidquid hoc tempore Sanctitatis, pietatis, & Religionis in Ecclesia summo DEI beneficio conservatum est, id magna ex parte Confessione tribuendum est. Istam verò, scilicet generalem Confessionem, quia & Confessario, & Pœnitenti majorem tribuit statûs notitiam, pro directione ipsius cumprimis necessariam; Majorem item parit confusionem & dolorem, dum Pœnitens omnia peccata sua in cumulo conspiciens in illas Ecclesiæ voces prorumpit: Heu mihi Domine, quia peccavi nimis in vita mea, quid faciam miser, quò fugiam, nisi ad te DEUS meus? Et tandem majorem etiam securitatem & quietem animæ generat, dum supplet ea, quæ in alijs Confessionibus defuerunt. Ut meritò in consideratione horum fructuum exclamet S. Augustinus: O felix conscientia puritas, quæ vermem interiorem excludis, quæ à carcere doloris liberas rationem, quæ ab omni immunditia purgas mentem. O mens sancta! O Paradisus deliciarum, varij bonorum operum virgultis confusus, variisque virtutum floribus purpuratus, & suaviter cælesti gratia irrigatus. Hæc est, Fratres mei, Paradisus, in quo plantatur lignum vitæ, & cælestis sapientia; hæc est thalamus DEI, palatium Christi, habitaculum Spiritûs

Sancti,

R §

§. VIII.

§. VIII.

De Extrema Unctione.

I. Est Sacramentum à Christo institutum ad
grotto de vita periclitanti conferendam salutem animæ
vel etiam corporis, per unctionem olei benedicti
orationem Sacerdotis; de qua tria peculiariter
tæ sunt notanda.

II. Primum est, ut bene cognoscat finem
pter quem institutum est, qui quidem clarè ac
tè à Concilio Tridentino sequenibus verbis in
tur: visum est autem sanctæ synodo, præcedent
ctrinæ de pœnitentiâ adjungere ea, quæ sequuntur
Sacramento extremæ unctiōnis, quod non modo
nitentiæ, sed & totius Christianæ vitæ, quæ perpetuam
pœnitentiâ esse debet, consummativum existimatum
est à Patribus. Primum itaque circa illius instituti
nem declarat, & docet, quod Clementissimus
demptor noster, qui servis suis quovis tempore
luit de salutaribus remedijs adversus omnia hosti
tela esse prospectum, quemadmodum auxilia man
in Sacramentis alijs præparavit, quibus Christiani
servare se integros, dum viverent, ab omni gra
Spiritûs incommodo possint; ita extremæ Uncti
Sacramento finem vitæ tanquam firmissimo quocumque
præsidio munivit. Nam etsi Adversarius noster
casionem per omnem vitam quærat, & capere, ut
vorare animas nostras quoquo modo possit; nullum
tamen tempus est, quo vehementius ille omnes
versutiæ nervos intendat ad perdendos nos penitus,
à fiducia etiam, si possit, divinæ misericordiæ detra

bandos, quàm cum impendere nobis exitum vitæ
perspicit.

III. Secundum est, ut pariter bene cognoscat
naturam, & tempus institutionis hujus Sacramenti,
de quibus idem Concilium sic loquitur: Instituta
autem est sacra hæc Unctio infirmorum, tanquam
verè & propriè Sacramentum novi Testamenti, à
Christo Domino nostro apud Marcum quidem insi-
nuatum, per Jacobum autem Apostolum ac Domini
Fratrem Fidelibus commendatum ac promulgatum.
Infirmatur, quis in vobis &c. Quibus verbis, ut ex
Apostolica traditione per manus accepta Ecclesia di-
dicit, docet materiam, formam, proprium Ministrum,
& effectum hujus salutaris Sacramenti. Intellexit
enim Ecclesia materiam esse oleum ab Episcopo be-
nedictum; nam Unctio aptissimè Spiritûs S. gratiam,
quâ invisibiliter anima ægrotantis inungitur, repræ-
sentat. Formam deinde esse illa verba: per istam
Unctionem &c.

IV. Tertium est, ut dignam de hoc Sacramen-
to æstimationem concipiat, quod fiet, si effectus il-
lius à citato Concilio sequentibus verbis indicatos be-
ne ponderet: Res porro & effectus hujus Sacramen-
ti illis verbis explicatur: Et oratio fidei salvabit infir-
mum, & alleviabit eum Dominus, & si in peccatis sit,
dimittentur ei. Res etiam hæc est gratia Spiritûs san-
cti, cujus Unctio delicta, si quæ sint adhuc expian-
da, ac peccati reliquias abstergit, & ægroti animam
alleviat, ac confirmat, magnam in eo divinæ miseri-
cordiæ fiduciam excitando, quâ infirmus sublevatus
& morbi incommoda, labores levius fert, & tenta-
tionibus dæmonis, calcaneo insidiantis facilius resi-
stet,

fit,

stit, & sanitatē corporis interdum, ubi saluti animæ expedierit, consequitur. Quòd autem hæc facta modò post Sacramentum hoc acceptum tam ratio quatur, duplicem rationem affert Marchantius; primam, quòd infirma admodum eorum, qui id suscipiunt, fides sit; testatur quippe Evangelista, Dominum apud suos non multas virtutes fecisse propter incredulitatem eorum. Alteram, quòd seriùs, quam oportet, id suscipiant; neque enim per hoc Sacramentum miracula expectanda sunt, quale foret, si qui animam agit, repente convalesceret,

§. IX.

De Matrimonio.

I. Est legitima viri, feminæque conjunctio, secundum consuetudinem vitæ individuum inter ipsos conjugum transigendam divinitus instituta; de quo quinque præcipuè Ascetæ sunt scienda.

II. Primum est, ut bene cognoscat finem Matrimonij, quem quidem Canisius ex SS. Patribus in verbis assignat: Cujus conjunctionis conjugalis primarium Authorem quæris, DEUS est optimus maximus, qui primos conjuges & humani generis parentes in ipso Paradiso conjunxit, suæque benedictione cohonestavit. Sin finem institutionis spectas, est humani generis ad DEI gloriam propagatio, & conjugum inter se familiaris, fidusque convictus, ac præterea fornicationis in hac naturæ corruptæ imbecillitate devitatio.

III. Alterum est, ut bene cognoscat triplex Bonum Matrimonij, quod ex dicto fine confurgit, quod

quo Concilium Florentinum sic loquitur : Assignatur triplex bonum Matrimonij. Primum, proles suscipienda ad cultum DEI, & educanda. Secundum est fides, quam unus conjugum alteri servare debet. Tertium, indivisibilitas Matrimonij propter hoc, quòd significat indivisibilem conjunctionem Christi & Ecclesiæ.

IV. Tertium est ; ut cognoscat bene impedimenta tum dirimentia, tum impediencia contractum, quæ quidem passim apud Casistas & Summulistas reperiuntur ; id interea fixum, ratumque habeat, ejusmodi impedimenta gravissimas ob causas ab Ecclesia constituta, atque adeò diligenter observanda esse, uti clarè indicat concilium Tridentinum, dum ait : si quis dixerit, eos tantum consanguinitatis aut affinitatis gradus, qui Levitico exprimuntur, posse impedire matrimonium contrahendum, & dirimere contractum, nec posse Ecclesiam in nonnullis illorum dispensare, aut constituere, ut plures impediunt, & dirimant anathema sit.

V. Quartum est, ut solidum ac utilem cognoscat modum contrahendi matrimonium, juxta quem alios instituat, qui quidem in eo ferè consistit, ut in Christo, cum Christo, & propter Christum matrimonium suscipiatur. 1. *In Christo* tunc suscipitur, quando doctrina S. Pauli observatur, quâ dixit : Viri, diligite uxores vestras, sicut Christus Ecclesiam. & : Mulieres viris suis subditæ sint, sicut Christo. 2. *Cum Christo* contrahitur Matrimonium, si diligenter priùs invocetur in electione, usurpando illa verba Apostolorum. Tu, Domine, qui corda nôsti omnium, ostende, quem (aut quam) elegeris. Deiq

si in ipsa contractione prius in SS. Eucharistia sumatur. Et tandem si ante consummationem patet exemplo Tobia junioris invocetur. 3. *Propter Christum* suscipitur Matrimonium, si vocatio ad illud liberenter inquiratur, & ideo status hic assumatur, quod DEO ad eundem nos vocare placuit.

VI. Quintum est, ut noverit potiores tentationes conjugij, modumque aptum eisdem occurrentibus. Quales ferè sunt. 1. Asperitas aut morositas alterius conjugis; contra quam vix aliud efficacius est remedium, quam patientia & mansuetudo; nam responsio mollis, multò magis omnimoda taciturnitas & simulatio frangit iram. 2. Liberos aut Familiarum mores discoli, qui & ipsi mansuetà potius quam aspera correctione sanandi, & ubi conatus nihil profecerit, cum patientia supportandi, justitià que divini sui tempore castigaturæ relinquendi sunt. 3. Sollicitudo pro rebus ad se, familiamque sustinendam necessarijs: contra quam optimum est medium, ut querant sollicitè prius regnum DEI, & justitiam ejus, cognamque de DEI bonitate & fidelitate fiduciam concipiant. 4. Detestatio sui status, utpote impedimentum ad bene pieque vivendum objicientis; quibus optime occurret, illud S. Chrysostomi in memoriam invocando: Audiant viri & mulieres, & discant patientiam virtutem: nec putent nuptias in causa esse, quò minus quis DEO placeat, nam idcirco divina scriptura semel & iterum id significavit, dicens: genuit Jerusalem, & tunc placuit, ac repetit dicens, & postquam placuit, genuit, ne quis arbitraretur, oblatulum virtutis esse conjugium. Et iterum alibi: Adjutrix tibi data est, non insidiatrix, an non habebat uxorem